

DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

УДК 332.1
JEL R10, R11, R58

DOI: 10.26906/EiR.2025.1(96).3747

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ

Бабух Ілона Борисівна*, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

*ORCID 0000-0001-8274-5716

© Бабух І.Б., 2025

*Стаття отримана редакцією 04.03.2025 р.
The article was received by editorial board on 04.03.2025*

Вступ. У сучасних умовах важливий суспільний інститут – держава – поступово втрачає свою економічну роль, а основні акценти економічних трансформацій переміщуються з національного рівня на регіональний. Відповідно до новітніх тенденцій, окремі експерти вважають неминучим перехід від національної економіки, яка традиційно функціонувала як єдиний господарський комплекс із централізованим управлінням, до більш децентралізованої моделі, де важливу роль відіграють багаточисельні регіональні центри. Така зміна сприяє розвитку ефективної регіональної політики, що передбачає значну роль місцевого самоврядування. Регіональна автономія та здатність місцевих органів приймати стратегічні рішення стають ключовими елементами успішної адаптації економік до нових умов глобалізації.

В Україні питання розвитку регіональної економіки набуває особливої актуальності в умовах, коли в країні реалізується реформа децентралізації, основною складовою якої є фінансова децентралізація. Однак ситуація з регіональним розвитком залишається складною, оскільки в Україні фактично відсутні системні, науково обґрунтовані економічні та соціальні механізми, а також чітко сформульована стратегія регіонального управління. Крім того, не враховуються специфічні особливості та тенденції розвитку окремих регіонів, а також відсутні конкретні, кількісно визначені орієнтири для оцінки їхнього розвитку.

Особливої актуальності питання регіонального розвитку набуває на тлі наслідків військових дій, спричинених повномасштабним вторгненням росії. В цьому контексті необхідно враховувати специфіку регіонів, що зазнали окупації або були в зоні бойових дій, оскільки ці території потребують не лише післявоєнної відбудови, а й адаптації до нових економічних реалій. Потрібно формувати нові тенденції та тренди для їх економічного відновлення, зокрема акцентуючи увагу на розвитку інфраструктури, підтримці місцевих підприємств і залученні інвестицій. Регіони, де проходять або проходили військові дії, мають стати своєрідними «локомотивами» економічного розвитку, забезпечуючи відновлення країни необхідними ресурсами і товарами. Це, в свою чергу, вимагає інтеграції національних і місцевих стратегій, активного залучення місцевих органів влади, а також ефективного використання міжнародної допомоги та інвестицій для відновлення постраждалих територій.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблеми розвитку регіональної економіки, як з теоретичної і методологічної точок зору, так і з практичної перспективи, активно досліджуються та критично осмислюються в численних працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Вітчизняна наукова література з питань регіоналістики представлена роботами таких дослідників, як

П. П. Борщевський [8], Г. В. Возняк [2], М. І. Долішній [7], С. І. Дорогунцов [8], І. З. Сторонянська [15], Л. Г. Чернюк [8] та інших. У їхніх працях комплексно розглядаються питання розвитку регіональної економічної системи, при цьому значну увагу часто приділяють вдосконаленню фінансових механізмів і регулюванню економічного розвитку регіонів, хоча меншою мірою зосереджуються на розвитку теоретичної бази й оптимізації стратегій управління.

Метою дослідження є аналіз ключових проблем теорії розвитку регіональних економік, поглиблення методологічних аспектів регіонального розвитку та формування нового підходу до стратегічного управління регіональною економікою.

Основний матеріал і результати. Безумовно, регіональна економіка, як і будь-який об'єкт управління, потребує довгострокового планування, ефективного вирішення організаційних завдань, а також розробки та реалізації програм і стратегій управління. Враховуючи сучасні виклики, питання аналізу сутності регіонального розвитку, посилення ролі регіонів у контексті загальної економічної нестабільності та постійних соціально-економічних змін на національному і глобальному рівнях набувають особливої важливості. Вони вимагають детальних і комплексних наукових досліджень, щоб забезпечити обґрунтовані й ефективні рішення для розвитку регіонів.

У рамках теоретичних підходів до регіонального розвитку навіть серед науковців-регіоналістів не існує єдиного, загальновизнаного розуміння сутності поняття «регіональна економіка». У сучасній економічній науці виділяються різні підходи до трактування парадигми регіону, а, відповідно, і до визначення сутності регіональної економіки. Проте абсолютна більшість вітчизняних вчених-регіоналістів схиляється до розглядання понять «регіон» та «регіональна економіка», застосовуючи територіальний підхід. Згідно з цим підходом, регіон розглядається як певна територія в межах держави, яка є однорідною за низкою критеріїв – соціальними, економічними, культурними тощо. Ці критерії дозволяють виокремити одну територію від іншої, надаючи їй унікальні характеристики, що визначають її специфіку в контексті національної економіки. Згідно з таким трактуванням, регіональна економіка є складовою частиною національної економіки, яка функціонує в межах окремих територіальних одиниць і залежить від специфічних особливостей цих територій, таких як рівень розвитку інфраструктури, економічна структура, соціально-економічні умови, культурні традиції тощо. Це дозволяє краще зрозуміти взаємозв'язок між регіональними і національними економічними процесами, а також підкреслює важливість врахування територіальних факторів при розробці стратегій економічного розвитку [5; 10; 15]. Отже, регіональна економіка – це економічна система певного територіального утворення, яка характеризується господарською спеціалізацією та є частиною цілісної соціальної й адміністративної частини регіону.

У документах Європейського Союзу та в цілому серед європейських інституцій поняття «регіон» та «регіональна економіка» визначають як рівень, що підпорядковується загальнодержавному, займаючи позицію безпосередньо після нього. Уже у 1996 році Асамблея європейських регіонів у своїй декларації з регіоналізму окреслила регіон як «територіальне утворення, сформоване у законодавчо встановленому порядку, яке є рівнем, що знаходиться нижче загальнодержавного та наділене політичним самоврядуванням» [4]. Це визначення підкреслює важливість регіону як елементу політичної й адміністративної системи, що має власні управлінські повноваження, здатність до самостійного вирішення низки важливих питань і водночас інтегровано функціонує в рамках національної політики.

Регіоналістика, як складова економічних наук, являє собою систему специфічних знань, що має свою власну систему категорій і законів. Останні в сукупності утворюють теоретичну базу для розуміння регіонального розвитку. Саме розвиток регіонів є економічною концепцією, яка враховує комплексний вплив економічної діяльності на інтеграцію ринків і розвиток територій. Процес регіонального економічного розвитку відбувається під впливом як загальних, так і специфічних економічних законів, які відображають причинно-наслідкові зв'язки та закономірності цього розвитку.

У фаховій літературі виділяють кілька основних законів регіонального розвитку, серед яких закон територіального зростання виробництва та вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, закон спеціалізації міжрегіональних зв'язків і формування регіональних ринків, закон комплексного розвитку структурних перетворень та диверсифікації господарства регіонів, а також інші ключові закономірності, що визначають динаміку розвитку територій [14]. Крім того, серед теоретичних основ дослідження регіональної економіки та її розвитку виокремлюють кілька важливих компонентів. Це, зокрема, принципи регіонального розвитку, такі як раціональне і комплексне

розміщення виробництва, обмежений центризм, а також збалансоване територіальне планування. Чинники регіонального розвитку включають природні ресурси, соціальний капітал, інноваційний потенціал та інші фактори, що визначають конкурентоспроможність регіонів. Інструменти розвитку, до яких належать інвестиційні програми, механізми спільного інвестування, а також розвиток інфраструктури, сприяють реалізації стратегій регіонального прогресу. Важливу роль у забезпеченні ефективного розвитку регіонів відіграють інститути, такі як місцеве самоврядування, державні органи влади, агенції регіонального розвитку та інші структури, що сприяють координації і підтримці цих процесів [13].

Методологічні позиції регіоналістики формуються сучасними теоріями регіонального розвитку, серед яких виділяються неокласичні теорії та інші підходи. Вони визначають наукові засади, що лежать в основі дослідження процесів регіонального розвитку та взаємодії між територіями. Методологічна площина регіоналістики включає як загальнонаукові, так і спеціалізовані методи дослідження. До спеціальних методів належать картографічний і географічний, просторовий аналіз, факторний аналіз та інші інструменти, які дозволяють детально вивчати специфіку територіальних процесів, їх динаміку і взаємозв'язки між різними елементами економічної та соціальної структури регіонів.

Розвиток регіональної економіки обумовлений низкою чинників, дія яких змінює масштаби виробництва, розподіл ресурсів та інші важливі аспекти. Специфічна взаємодія цих чинників призводить до формування різних моделей регіонального розвитку, таких як кластерна, інноваційно-інвестиційна, конвергентного розвитку, сталого розвитку тощо. Кожна з цих моделей, залежно від внутрішніх ресурсів регіону та впливу зовнішніх чинників, передбачає створення механізмів і інструментів для забезпечення ефективного регіонального розвитку [12].

При розробці державної стратегії регіонального розвитку та в процесі впровадження економічних реформ важливо обов'язково враховувати:

- нерівномірний або асиметричний тип регіонального розвитку – це той, за якого регіони з явними окремими перевагами в подальшому їх зміцнюють, а регіони з поганими позиціями в перспективі їх поглиблюють;
- конвергентний тип розвитку, тобто забезпечення зменшення розриву між показниками економічного розвитку різних регіонів;
- нейтральний тип регіонального розвитку, який свідчить, що показники розвитку регіону незмінні впродовж певного проміжку часу [5].

Процес розвитку регіональної економіки можна розглядати як процес нагромадження позитивних економічних змін, які відображаються через сукупність соціально-економічних показників, що характеризують стан і структуру економіки регіону. Ці зміни сприяють підвищенню рівня життя населення і забезпечують сталий економічний ріст у довгостроковій перспективі. Безумовно, теорія і практика регіонального розвитку наголошують на необхідності зниження фінансової залежності регіонів від центральних органів влади та забезпеченні більшої автономії в процесі саморозвитку через активізацію внутрішнього потенціалу. Розвиток регіонів має бути стратегічною метою державної економічної політики, зокрема в рамках податково-бюджетної реформи. Теорія регіонального розвитку підкреслює, що сучасні економічні стратегії повинні базуватися на такій парадигмі, яка відображає інтереси регіонів, сприяє міжгалузевому співробітництву, забезпечує децентралізацію влади та досягнення збалансованості – економічної, політичної та соціальної [16]. Фіскальна децентралізація, яка сьогодні здійснюється в Україні, реалізує саме таку парадигму розвитку регіональної економіки.

Розвиток регіональної економіки потребує ефективного стратегічного управління на регіональному та місцевому рівнях, яке відкриває шлях до визначення й обґрунтування певних напрямків розвитку окремих територій з урахуванням таких факторів як:

- збалансованість розвитку регіонів через системне вирішення всього комплексу заходів, які характеризують регіональний розвиток;
- істотне підвищення життєвого рівня населення через більш ефективне використання регіонального потенціалу;
- відповідність стратегічного управління характеру і масштабу завдань, які вирішуються та відповідність ресурсним обмеженням регіону;
- своєчасне виявлення найбільш актуальних напрямів розвитку регіональних економік, які в перспективі стануть точками зростання та забезпечать конкурентоспроможність регіону;

– своєчасна координація й уточнення розвитку регіональної економіки при зміні стратегічних напрямів та національних цілей держави [2].

Стратегічне управління регіональною економікою повинно базуватися на аналізі наявного потенціалу регіонів, визначенні пріоритетних напрямів їх розвитку та формулюванні чітких цілей для економічного зростання. Наука і політика мають вирішувати широкий спектр теоретичних і практичних завдань, які в перспективі стануть основою для розробки сценаріїв розвитку соціально-економічних процесів на рівні регіону. Особливу увагу слід приділяти питанням, що стосуються національних інтересів та пріоритетів держави. Наприклад, для промислових регіонів Східної України сьогодні особливо важливим є завдання відновлення інфраструктури, реструктуризації та відновлення підприємств, оновлення їх виробничої бази. Однак першочерговим є відновлення миру та повернення переселенців, що є основою для стабільного розвитку регіону в цілому.

У стратегічному управлінні регіональним розвитком важливим є теоретичне осмислення та формулювання варіантів завдань стратегічного розвитку регіону, визначення особливостей і умов їх вирішення в майбутньому, а також обґрунтування вимог до окремих сфер діяльності для реалізації національних інтересів. Тобто, стратегічні перспективи розвитку повинні базуватися на стратегічному плануванні розвитку регіональних економік. Таке планування обов'язково має включати:

- формулювання цілей і завдань розвитку регіону, аналізу його ресурсної бази;
- зменшення рівня територіальної диференціації економічного розвитку і соціального забезпечення громадян;
- втілення заходів з постійного відслідковування та оцінки ресурсної бази задля корегування механізмів її ефективного використання;
- структурну перебудову економіки регіону на інноваційній основі, вирішення екологічних проблем, досягнення бажаного рівня зайнятості;
- зростання ролі базових територіальних громад, збільшення їх зацікавленості у вирішенні питань регіонального розвитку [9].

В Україні регіони приймають соціально-економічні програми, які впливають з цільових установок прийнятих в кожному регіоні стратегій соціально-економічного розвитку області та орієнтованих переважно на середньостроковий період. Сьогодні всі області України мають свої регіональні Стратегії розвитку на період до 2027 року, які розроблені на засадах смарт-спеціалізації [3]. У реальній практиці ресурси регіональної влади, як правило, зосереджуються на забезпеченні функціонування соціальної інфраструктури. Однак, за сучасних умов, основні зусилля слід спрямовувати на підвищення стандартів якості життя, розвиток соціально орієнтованої економіки та врахування глобальних світових тенденцій.

Відповідно, стратегічне управління регіональним розвитком повинно забезпечувати обґрунтування та розробку стратегії розвитку соціально-економічної системи регіону, визначати її основні кількісні показники і керувати процесом реалізації цієї стратегії. Створення механізму стратегічного управління регіональною економікою є складним процесом, що вимагає комплексного підходу до вирішення проблем, визначення напрямів розвитку й організаційної структури стратегічного управління в Україні [11]. Все це має на меті підвищення рівня життя населення, що є основним принципом, на якому повинна ґрунтуватися стратегія економічного розвитку в регіоні.

Висновки. У сучасних умовах економічні трансформації в Україні вимагають значного перегляду підходів до регіонального розвитку, особливо в контексті реформи адміністративної та фінансової децентралізації, які надають більшу роль місцевим органам влади в управлінні економікою. Перехід від централізованої моделі до більш децентралізованої економічної організації означає необхідність адаптації до нових глобальних і соціально-економічних реалій. Ситуація ускладнюється через відсутність науково обґрунтованих економічних механізмів і чітких стратегій регіонального розвитку, а також через специфічні потреби територій, що постраждали від війни, які потребують не лише відбудови, а й стратегічного переосмислення своїх економічних моделей. Зокрема, регіональна економіка вимагає комплексного підходу до розвитку з урахуванням місцевих ресурсів, інфраструктури, економічної структури і соціальних умов, що дозволяє створити відповідні умови для росту та розвитку. У рамках таких змін, стратегічне управління регіональним розвитком стає ключовим фактором для забезпечення сталого економічного зростання на місцях, особливо в постконфліктних регіонах, де важливе значення має не лише відновлення інфраструктури, а й активне залучення інвестицій, підтримка місцевих підприємств та розвиток інновацій.

Із врахуванням сучасних викликів і внутрішніх регіональних відмінностей, стратегічне управління регіональною економікою повинно бути орієнтоване на довгострокове планування, яке базується на обґрунтованому аналізі потенціалу регіонів, забезпеченні збалансованого розвитку і стимулюванні активності місцевих громад. Важливим аспектом є також формування ефективних механізмів для зниження фінансової залежності регіонів від центральної влади і забезпечення більшої автономії у вирішенні питань економічного розвитку, що має стати основою для формування стабільних і конкурентоспроможних регіональних економік. Саме це і може виступати науковою площиною майбутніх дослідників у сфері регіоналістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади : навчальний посібник. Київ, 2017. 121 с.
2. Возняк Г. В. Регіональний розвиток : сутність і методологічна основа. *Регіональна економіка*. 2015. № 3. С. 34–43.
3. Готра В. В. Особливості стратегічного управління регіональною економікою в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2022. Вип. 2 (60). С. 66–70.
4. Декларація щодо регіоналізму в Європі. Страсбург-Седекс : Асамблея європейських регіонів, 1996. 12 с.
5. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України, 2010. 288 с.
6. Джаман М. О. Теорія економіки регіонів: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 384 с.
7. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі XX–XXI століть : нові пріоритети: підручник. Київ : Наукова думка, 2006. 512 с.
8. Дорогунцов С. І., Чернюк Л. Г., Борщевський П. П. та ін. Соціально-економічні системи продуктивних сил регіонів України: посібник. Київ : Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, 2002. 364 с.
9. Кіш Г. В. Чинники регіонального розвитку та їх стратегічне управління. *Держава та регіони*. 2022. № 1 (124). С. 112–115.
10. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 384 с.
11. Нижник О. М. Стратегічний регіональний розвиток : концептуалізація поняття. *Державне управління: теорія та практика*. 2016. № 1. С. 127–140.
12. Пригодюк О. М. Фактори впливу на розвиток соціальної інфраструктури регіону. *Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка*. 2016. Вип. 9. С. 492–496.
13. Регіональна економіка : навч. пос. 2-ге вид. / за ред. В. К. Збарського, В. І. Мацибори. Київ : Каравела, 2023. 280 с.
14. Реутов В. Є. Закономірності і парадигми регіонального розвитку. *Ефективна економіка*. 2010. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=-1&z=319> (дата звернення: 21.02.2025).
15. Сторонянська І. З. Міжрегіональні інтеграційні процеси в Україні : тенденції та перспективи розвитку. Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2009. 392 с.
16. Теорія та практика регіонального розвитку : колективна монографія / за заг. ред. К. Ф. Ковальчука, Л. М. Савчук. Дніпро : Герда, 2016. 584 с.

REFERENCES:

1. Berdanova O. V., Vakulenko V. M., Valentiuk I. V., Tkachuk A. F. (2017) *Stratehichne planuvannia rozvytku obiednanoi terytorialnoi hromady : navchalnyi posibnyk* [Strategic planning of the development of the united territorial community: a textbook]. Kyiv. (in Ukrainian)
2. Vozniak H. V. (2015) *Rehionalnyi rozvytok: sutnist i metodolohichna osnova* [Regional development: the essence and methodological basis.]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, vol. 3, pp. 34–43.
3. Hotra V. V. (2022) *Osoblyvosti stratehichnoho upravlinnia rehionalnoiu ekonomikoiu v suchasnykh umovakh* [Features of strategic management of the regional economy in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series Economics*, vol. 2 (60), pp. 66–70.
4. Assembly of European Regions (1996) *Deklaratsiia shchodo rehionalizmu v Yevropi* [Declaration on Regionalism in Europe]. Strasbourg-Sedex : Assembly of European Regions.
5. Vorotina Ye., Zhalila Ya. A. (ed.) (2010) *Derzhavne upravlinnia rehionalnym rozvytkom Ukrainy: monohrafiia* [State Administration of Regional Development of Ukraine: Monograph]. Kyiv : Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen pry Prezydentovi Ukrainy. (in Ukrainian)
6. Dzhaman M. O. (2014) *Teoriia ekonomiky rehioniv: navchalnyi posibnyk* [Theory of regional economics: textbook]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. (in Ukrainian)
7. Dolishnyi M. I. (2006) *Rehionalna polityka na rubezhi XX–XXI stolit: novi priorytety: pidruchnyk* [Regional policy at the turn of the XX–XXI centuries: new priorities: textbook]. Kyiv: Naukova dumka. (in Ukrainian)
8. Dorohuntsov S. I., Cherniuk L. H., Borshechvskiy P. P. ta in. (2002) *Sotsialno-ekonomichni systemy produktyvnykh syl rehioniv Ukrainy: posibnyk* [Socio-economic systems of productive forces of the regions of Ukraine: manual]. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana. (in Ukrainian)

9. Kish H. V. (2022) Chynnyky rehionalnoho rozvytku ta yikh stratehichne upravlinnia [Factors of regional development and their strategic management]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, vol. 1 (124), pp. 112–115.
10. Lyshylenko V. I. (2019) *Rehionalna ekonomika: pidruchnyk* [Regional economy: textbook]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. (in Ukrainian)
11. Nyzhnyk O. M. (2016) Stratehichni rehionalnyi rozvytok: kontseptualizatsiia poniattia [Strategic regional development: conceptualization of the concept]. *Derzhavne upravlinnia : teoriia ta praktyka – Public Administration: Theory and Practice*, vol. 1, pp. 127–140.
12. Pryhodiuk O. M. (2016) Faktory vplyvu na rozvytok sotsialnoi infrastruktury rehionu [Factors influencing the development of the social infrastructure of the region]. *Rozvytok produktyvnykh syl i rehionalna ekonomika – Development of productive forces and regional economy*, vol. 9, pp. 492–496.
13. Zbarskoho V. K., Matsybo V. I. (ed.) (2023) *Rehionalna ekonomika: navchalnyi posibnyk* [Regional economy: textbook]. Kyiv: Karavela. (in Ukrainian)
14. Reutov V. Ye. (2010) Zakonomirnosti i paradyhmy rehionalnoho rozvytku [Patterns and paradigms of regional development]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, vol. 9. Available at: <http://www.economy.nay-ka.com.ua/?op=-1&z=319> (accessed February 21, 2025).
15. Storonianska I. Z. (2009) *Mizhrehionalni intehtatsiini protsesy v Ukraini: tendentsii ta perspektyvy rozvytku* [Interregional integration processes in Ukraine: trends and development prospects]. Lviv: Instytut rehionalnykh doslidzhen NAN Ukrainy. (in Ukrainian)
16. Kovalchuka K. F., Savchuk L. M. (ed.) (2016) *Teoriia ta praktyka rehionalnoho rozvytku: kolektyvna monohrafiia* [Theory and practice of regional development: collective monograph]. Dnipro: Herda. (in Ukrainian)

УДК 332.1

JEL R10, R11, R58

Бабух Ілона Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. **Розвиток регіональних економік: теоретичні підходи та стратегія управління.**

У статті досліджено актуальні виклики і тенденції розвитку регіональної економіки в Україні, зокрема в умовах децентралізації та наслідків війни, що суттєво впливають на соціально-економічну ситуацію в країні. Висвітлено важливі аспекти фіскальної децентралізації, роль місцевих органів влади у формуванні ефективних стратегій розвитку регіонів, а також потребу в інтеграції національних та місцевих стратегій для забезпечення сталого економічного відновлення після бойових дій. Розкрито основні теоретичні і методологічні підходи до регіональної економіки, зокрема територіальне визначення сутності регіону та його економічної складової, а також ключові принципи стратегічного управління регіональним розвитком. Окремо акцентовано увагу на важливості розвитку регіональних кластерів, інвестиційних ініціатив і необхідності адаптації стратегій розвитку до нових реалій післявоєнного відновлення.

Ключові слова: регіон, регіональна економіка, регіоналістика, теоретична база регіоналістики, методологічні позиції регіоналістики, чинники регіонального розвитку, регіональні ринки, стратегія управління регіональним розвитком, стратегічне планування, ресурсні обмеження, потенціал регіону, типи регіонального розвитку.

UDC 332.1

JEL R10, R11, R58

Iлона Babukh, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at Department of Marketing, Innovation and Regional Development, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. **Development of regional economies: theoretical approaches and management strategy.**

The article analyzes in detail the current challenges and key trends in regional development in Ukraine, in particular in the context of the decentralization reform and the consequences of military operations that significantly affect the socio-economic situation in the country. Particular attention is paid to the aspects of fiscal decentralization, which gives local authorities much greater opportunities to formulate and implement economic development strategies at the regional level. The importance of integrating national and local development strategies in order to achieve sustainable economic recovery, in particular in post-conflict areas, is determined. Theoretical and methodological approaches to defining the essence of the “regional economy” are revealed, focusing on the territorial approach, which allows to adequately assess economic processes within individual regions, taking into account their socio-economic, cultural and infrastructural characteristics. In addition, it considers the principles and tools of strategic management of regional development, including mechanisms of financial regulation, development of cluster initiatives and investment programs that promote economic growth at the local level. Attention is focused on the need to adapt development strategies to the specific conditions of post-war recovery, which require a special approach to the restoration of infrastructure, enterprises, as well as social and cultural revival. It is determined that for the effective restoration of the territories, it is necessary to integrate resources at the national and international levels, which will

provide the necessary funding and technologies for adaptation and modernization of the affected regions, as well as increase their competitiveness in the long term. It is determined that in order to ensure the sustainability of regional development, it is important to take into account the specifics of each region, developing its unique resources and potential, which will contribute not only to the recovery but also to sustainable economic growth in the context of global changes.

Keywords: region, regional economy, regionalism, theoretical base of regionalism, methodological positions of regionalism, regional development factors, regional development management strategy, strategic planning, resource constraints, regional potential, types of regional development.